

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus
PL 10
90020 Pohde
kirjaamo@pohde.fi

14.9.2026

OIKAISUVAATIMUS

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Reisjärven kunta
Reisjärventie 8
85900 Reisjärvi
kirjaamo@reisjarvi.fi
Yhteyshenkilö kunnanjohtaja Matias Ojalehto
matias.ojalehto@reisjarvi.fi

Päätös, johon haetaan oikaisua

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallituksen päätös 1.9.2026 § 433: Pohteen sitoutuminen hybridiasumisen asuinkerrostalohankkeen toteuttamiseen Nivalassa

Miten päätöstä vaaditaan oikaistavaksi

Reisjärven kunta vaatii, että Pohjois-Pohjanmaan aluehallitus kumoaa päätöksensä 1.9.2026 § 433 ja muuttaa kyseistä päätöstä siten, että Mäntykodin asukkaiden oikeudet ja palvelut turvataan Reisjärvellä. Reisjärven kunta vaatii, että ryhmäkoti Mäntykodin asukkaiden lakisääteisiä ja vammaispalvelulain mukaisia asumispalveluita ei suunnitella kuuluvaksi Nivalaan suunniteltuun uudiskohteeseen.

Reisjärven kunta vaatii, että päätöksen täytäntöönpano keskeytetään Mäntykodin asukkaiden siirron osalta, kunnes oikaisuvaatimus on käsitelty ja asukkaiden todelliset yksilölliset palvelutarpeet sekä perusoikeudet on turvattu lainmukaisesti.

Perustelut

Oikeus valita asuinpaikka, oikeus yksityiselämään ja itsemääräämisoikeus

Ryhmäkoti Mäntykoti on 20-paikkainen, aikuisille vammaisille henkilöille tarkoitettu tehostetun ja ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikkö.

Suomen perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä ja ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan vammaisuuden perusteella (6 §). Jokaisella Suomen kansalaisella on oikeus valita asuinpaikkansa (PeL 9 §). YK:n vammaissopimus sisältää erittäin vahvan vammaisten syrjintäkiellon. Suomen perustuslain, YK:n vammaissopimuksen sekä vammaispalvelulainsäädännön keskeinen periaate on, että vammaisella henkilöllä on yhdenvertaisesti muiden ihmisten kanssa oikeus valita asuinpaikkansa. Mäntykodin asukkaiden kollektiivinen siirtäminen toisen kunnan alueelle puhtaasti toimitilastrategisin ja taloudellisin perustein ilman yksilöllistä tarveharkintaa sotii näitä oikeuksia vastaan. Mäntykodin asukkaiden oikeus asua tutussa elinympäristössä ja kotikunnassaan lähellä omaisiaan on turvattava niin, että asukkailla tosiasiallinen mahdollisuus ja oikeus tavata läheisiään. Asukkaiden omaiset ja edunvalvojat asuvat pääosin Reisjärvellä. Siirto etäämmälle uhkaa katkaista asukkaiden luonnolliset verkostot ja vaikeuttaa myös omaisten mahdollisuuksia osallistua asukkaiden arkeen.

Hallintolain mukaisen selvitys- ja kuulemisvelvollisuuden laiminlyönti

Hallintolain 31 §:n mukaisesti viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Pohde ei ole tehnyt Nivalan hybridihankkeesta päätöstä tehdessään yksilöllistä tai asianmukaista lapsi- ja vammaisvaikutusten arviointia Mäntykodin asukkaiden osalta. Asianosaiselle on hallintolain 34 §:n mukaisesti myös varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta, joka saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun.

Vammaispalvelulain 1 §:n mukaan vammaispalvelulain tarkoituksena on toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa. Samaisen lain 3 §:ssä todetaan, että vammaisen henkilön osallisuutta on tuettava hänen toimintakykynsä, ikänsä ja kehitysvaiheensa sekä elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. Vammaista henkilöä on tarvittaessa tuettava tiedon saannissa sekä oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa.

Sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaan palveluntarpeen arviointia toteuttaessa on kunnioitettava asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja otettava huomioon hänen toivomuksensa, mielipiteensä ja yksilölliset tarpeensa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen.

Haavoittuvassa asemassa olevia Mäntykodin vammaisia asukkaita, heidän edunvalvojiaan tai omaisiaan ei ole kuultu ja osallistettu lain edellyttämällä tavalla ennen sitoutumispäätöksen tekemistä.

Palvelujen jatkuvuuden vaarantaminen

Sosiaalihuoltolain 38 §:n mukaan henkilöille, joiden tuen tarve on pysyvä ja pitkäaikainen, tuki on pyrittävä järjestämään siten, että turvataan palvelujen jatkuvuus, ellei palvelujen muuttaminen ole asiakkaan edun mukaista. Monille asukkaille Mäntykoti on ollut oma koti vuosikymmenen ajan.

Massaratkaisun soveltumattomuus erityisryhmälle

Nivalaan suunniteltu kohde on laajamittainen hybridiasumisen kerrostalo. Mäntykodin asukkaat tarvitsevat vammaisuutensa vuoksi jatkuvaa, erittäin tiivistä tukea ja kodinomaista ryhmäkotirakennetta Mäntykoti palvelut. Suuri kerrostaloratkaisu ei vastaa toiminnallisesti tai turvallisuusrakenteeltaan näiden asukkaiden yksilöllisiin suojatun ympäristön tarpeisiin.

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa mm. hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja järjestettävien palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta. Päätös keskittää vammaispalvelut seudullisesti Nivalaan heikentää rikkoo periaatetta lähipalveluiden turvaamisesta hyvinvointialueen kaikissa osissa.

Reisjärven kunta katsoo, että Pohteen tekemä keskittämispäätös Nivalan kerrostalohankkeeseen on lainvastainen siltä osin, kun se tarkoittaa Mäntykodin asukkaiden pakkosiirtoa pois omasta kotikunnastaan Nivalaan.

Reisjärvellä 14.9.2026

REISJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Matias Ojalehto

kunnanjohtaja

Liitteet:

1. Reisjärven kunnanhallituksen päätös oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja edustus oikeudesta
2. Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallituksen päätös 1.9.2026 § 433

